

Varisèl

January 2015 | Page 1 of 3

Kisa varisèl ye?

Varisèl se yon maladi moun pran akòz yon viris ki simaye fasil ant yon moun ak yon lòt moun. Li lakòz yon enflamasyon po k ap grate epi ki tankou ti zanpoud. Anjeneral, enflamasyon an kòmanse nan figi, nan lestimak, nan pwatin oswa nan do, epi li simaye nan lòt pati kò a. Anjeneral, yon lafyèv modere, fatig ak yon ti malèz nan kò a vini avèk enflamasyon. Nenpòt moun ki pa t gen varisèl deja kapab genyen li, men maladi a rive pi souvan kay timoun ki poko gen laj 15 zan. Pifò ameriken ki majè yo te deja gen varisèl, epi anpil timoun te pran vaksen.

Èske varisèl danjere?

Wi, li kapab danjere. Varisèl kapab lakòz yon grav enfeksyon sou po kò a, sikatris, enfeksyon nan poumon, domaj nan sèvo ak lanmò. Konplikasyon grav yo (enfeksyon nan poumon) se konplikasyon ki ra, men yo rive pi souvan kay tibebe ki fèk fèt, fanm ansent, moun ki gen sistèm defans yo fèb, ak majè yo anjeneral. Anvan te vin gen vaksen nan ane 1995, apeprè 11,000 moun te entène nan lopital pou varisèl chak ane Ozetazini, epi apeprè 100 moun te mouri. Si yon moun te gen varisèl, nan kèk ane apre li kapab gen enflamasyon ki ba li doulè. Sa rele zona (èpès).

Kijan varisèl simaye?

Viris ki lakòz varisèl viv nan nen ak nan gòj, epi viris la simaye nan lè a lè yon moun ki enfekte estènen, touse, oswa pale. Viris la nan zanpoud yo ak enflamasyon. Varisèl simaye ant yon moun ak yon lòt moun nan touse, nan estènen, oswa nan manyen enflamasyon an. Moun ki gen varisèl kapab simaye maladi a nan 1 – 2 jou anvan sentòm yo kòmanse, epi jouk lè tout zanpoud yo fè kwout (anjeneral nan apeprè 5 jou). Men, moun ki gen sistèm defans yo fèb ap simaye maladi sa a pi lontan, anjeneral toutotan nouvo zanpoud yo ap kontinye parèt. Anjeneral, sentòm yo parèt apeprè 10 – 21 jou apre yon moun fin pran kontak ak viris la.

Kimoun ki pran varisèl?

- Nenpòt moun ki pa t janm gen varisèl, epi ki pat janm pran vaksen.
- Tibebe ki poko gen laj 12 mwa, paske yo twò jèn pou pran vaksen.
- Pafwa moun ki te pran vaksen ap toujou pran varisèl (sa rele maladi ki reparèt). Si moun ki pran vaksen yo gen varisèl, anjeneral li trè modere. Y ap gen mwens tach sou po yo, y ap gen mwens chans pou gen lafyèv, epi y ap refè pi vit.

Kijan ou kapab pa pran varisèl?

- Li rekòmande pou pran de dòz vaksen kont varisèl pou pwoteje ou kont maladi a. Pwoteje timoun ou yo. Pou fè sa, vaksinen yo lè yo gen laj 12-15 mwa, epi vaksinen yo ankò lè yo gen laj 4 a 6 zan. Paran ki gen timoun ki te pran sèlman yon dòz vaksen kont varisèl ta dwe pale avèk doktè yo konsènan yon 2yèm dòz vaksen kont varisèl pou timoun yo, sitou si timoun yo te an kontak avèk yon moun ki gen varisèl.
- Moun ki gen laj 13 zan ak plis ki pat iminize kont varisèl, sitou moun ki se travayè swen sante oswa k ap viv avèk moun ki gen yon sistèm defans fèb, ta dwe pran vaksen. Yo bezwen pran 2 dòz vaksen kont varisèl, epitou yo ta dwe mande doktè ou kijan pou yo pran vaksen sa a.

- Fanm k ap planifye pou fè pitit, epi ki pa iminize ta dwe pran vaksen *anvan yo vin ansent*.
- Si yon moun ki pa vaksinen epi ki pa t gen varisèl resevwa vaksen kont varisèl nan 3 jou (epi pètèt apeprè nan 5 jou) apre moun nan fin an kontak avèk yon moun ki gen varisèl, gen yon bon chans pou moun nan vin malad. Kèk moun ki pa t gen maladi varisèl oswa ki pa t pran vaksen an nan gwo risk pou konplikasyon (tankou tibebe ki fèk fêt, fanm ansent, ak moun ki gen sistèm defans yo fèb) si yo gen varisèl. Yo ta dwe wè doktè yo.
- Règleman leta egzije pou sèten gwoup moun pran vaksen kont varisèl. Timoun ki ale nan gadri ki gen lisans oswa nan lekòl pre-matènèl gen obligasyon pou pran yon dòz vaksen kont varisèl. Apati ane akademik 2011 lan, timoun k ap antre nan klas matènèl, klas 7yèm ane, etidyan klas premye ane nan kolèj atanplen, ak etidyan syans medikal yo dwe pwouve swa yo te pran de (2) vaksen kont varisèl oswa yon prèv iminite ki sèten. Egzijans sa a ap aplike pou tout timoun ki nan klas matènèl, klas 1ye ane rive klas 12yèm ane, ak etidyan kolèj yo anvan mwa septanm 2017. Pale avèk enfimyè lekòl ou si ou gen kesyon.
- Yon prèv iminite sèten kapab se: dokiman de dòz vaksen kont varisèl; prèv iminite ki sòti nan laboratwa oswa konfirmasyon laboratwa pou maladi a; moun nan te fêt Ozetazini anvan ane 1980 (Nòt: yo **pa** ta dwe konsidere prèv iminite pou moun ki te fêt anvan ane 1980, moun kap travay nan domèn sante yo, fanm ansent yo, ak nan sèten anviwònman ki gen gwo risk); yon dyagnostik founisè swen sante oswa verifikasyon si moun nan te gen varisèl deja, oswa si moun nan te gen zona deja.
- Dapre règleman leta, moun ki gen varisèl pa dwe ale lekòl ak nan travay jouk lè tout zanpoud yo seche epi fè kwout.

Èske fanm ansent yo ta dwe enkyete pou varisèl?

Fanm ansent ki te déjà gen maladi varisèl oswa ki te pran vaksen an pa bezwen pè. Men, fanm ki pa iminize, ki gen varisèl pandan yo ansent, gen plis chans pase lòt majè yo pou vin gen konplikasyon grav. Tibebe ki poko fêt kapab afekte tou. Tibebe ki fêt nan manman ki gen yon ka varisèl nan moman akouchman an kapab vin gen gwo lafyèv ak lòt pwoblèm grav. Fanm ansent ki te ekspoze nan yon moun ki gen varisèl ta dwe kontakte doktè yo **imedyatman**. Moun ki pa sèten si yo te gen varisèl kapab fè yon tès san pou wè si yo pwoteje kont viris la.

Èske ou kapab gen varisèl plis pase yon sèl fwa?

Wi, men sa pa rive souvan. Nan pifò ka yo, depi ou te gen varisèl, ou pa kapab genyen li ankò. Men, viris ki lakòz varisèl la toujou nan kò ou pou rès lavi ou. Nan kèk ane apre, li kapab fè ou gen yon enflamasyon ki rele zona, yon maladi doktè yo rele "herpes zoster" (zona). Enflamasyon zona sanble avèk varisèl, men anjeneral li parèt sou sèlman yon pati nan kò ou, epi li pa simaye. Kontrèman ak varisèl, zona lakòz ou gen doulè. Timoun gen zona pafwa, men maladi a pi komen pami majè yo. Si yon moun manyen likid ki sòti nan enflamasyon zona sa kapab simaye viris la, epitou sa kapab lakòz moun ki pa iminize pran maladi varisèl.

Èske vaksen kont varisèl se yon bon vaksen?

Wi, vaksen an bon pou pifò moun. Men, yon vaksen, tankou nenpòt medikaman, kapab lakòz pwoblèm tankou lafyèv, enflamasyon modere, doulè pandan yon ti tan oswa jwenti yo vin rèd, ak reyaksyon alèjik. Pwoblèm ki pi grav yo trè ra. Apeprè 70–90% moun ki pran vaksen an pwoteje kont varisèl.

Kimoun ki pa ta dwe pran vaksen kont varisèl?

- Moun ki fè alèji grav avèk jelatin, medikaman neyomisin, oswa yon dòz anvan vaksen an pa ta dwe pran vaksen.
- Fanm ansent yo pa ta dwe pran vaksen kont varisèl jouk apre lè yo fin akouche tibebe yo.
- Moun ki gen kansè, VIH, oswa lòt pwoblèm ki afebli sistèm defans yo ta dwe kontakte doktè yo oswa enfimyè yo anvan yo pran vaksen.
- Moun ki te fèk pran san oswa ki te resevwa pwodwi abaz san ta dwe mande doktè kilè yo kapab pran vaksen kont varisèl.
- Moun ki gen gwo lafyèv pa ta dwe pran vaksen an jouk apre lè lafyèv la oswa lòt sentòm yo ale.

Ki kote mwen ka jwenn plis enfòmasyon?

- Doktè ou, enfimyè ou oswa klinik ou, oswa konsèy sante zòn ou (w ap jwenn li nan anyè telefòn nan anba gouvènman lokal).
- Depatman Sante Biblik Massachusetts, Pwogram Iminizasyon (617) 983-6800 oswa nimewo gratis nan (888)-658-2850, oswa sou sit wèb MDPH nan www.mass.gov/dph/.
- Moun k ap travay nan domèn swen sante Boston ak moun k ap viv nan Boston ka rele Komisyon Sante Biblik Boston tou nan (617) 534-5611.
- Liy Dirèk Nasyonal CDC Pou Jwenn Enfòmasyon sou Iminizasyon: CDC-INFO 1-800-CDC-INFO (800-232-4636) 1-888-232-6348 TTY 24 Orè/Lajounen Imèl: cdcinfo@cdc.gov

